

Barnbokslut 2024

Kulturnämnden

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund och syfte	3
1.2	Viktiga begrepp	3
2	Bokslut	4
2.1	Förändringar i verksamheten som har påverkat barnrättsarbetet	4
2.2	Barns lika värde	5
2.3	Barns bästa	6
2.4	Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling	7
2.5	Barns rätt till delaktighet	8
2.6	Övrigt	9
3	Uppföljning av föregående års utvecklingsområden	10
4	Utvecklingsområden	11

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige.

Kommunfullmäktige uppdrog 2020-06-16 § 20 till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. Kommunfullmäktige antog 2022-06-09 § 12 Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2024.

Ett barnbokslut är en sammanställning och ett underlag för nämnder och styrelser att få en bild om den egna verksamhetens arbete och resultat i sitt barnrättsarbete utifrån barnkonventionens artiklar. Barnbokslutet ska ta sikte på de fyra grundläggande principerna i artikel 2, 3, 6 och 12. Barnbokslutet ska även inkludera andra artiklar i barnkonventionen som identifierats som aktuella av den egna verksamheten.

Göteborgs Stads barnrättsplan anger ett antal insatser som kulturnämnden har ansvar för och som ska följas upp genom barnbokslutet.

Barnbokslutet syftar till att ge en nulägesanalys av barnrättsarbetet i förvaltningen samt att identifiera utvecklingsområden.

1.2 Viktiga begrepp

Det finns några viktiga begrepp att känna till i sammanhanget.

Barnperspektiv: Den kunskap om barn som vuxna utgår från när de avser att göra något utifrån barnets bästa. Vuxnas perspektiv kan därför skilja sig från hur barnet upplever och förstår samma situation. Barnperspektivet är en färskvara som förändras över tid.

Barns perspektiv: När det gäller barnets perspektiv är det nödvändigt att ett barn fått uttala sig i den aktuella frågan. Det är det som visar sig för barnet som är det intressanta när vi pratar om barnets eget perspektiv. Genom att fråga efter barnets synpunkter levandegörs barnets eget perspektiv. Det handlar om det enskilda barnets synpunkter.

Barnrättsperspektiv: Utgångspunkten är FN:s barnkonvention. Barnrättsperspektiv innebär att alla besluts- och arbetsprocesser är barnrättsbaserade, det vill säga utgår från konventionens fyra grundläggande principer och övriga rättigheter i konventionen.

2 Bokslut

I detta avsnitt redovisas ett bokslut av barnrättsarbetet utifrån barnkonventionens grundläggande artiklar, med fokus på förändringar sedan föregående år, samt insatser i barnrättsplanen som kulturnämnden är ansvarig för.

2.1 Förändringar i verksamheten som har påverkat barnrättsarbetet

Kulturnämnden har under året omlokaliserat folkbiblioteket på Styrso. Den nya lokalen är mer tillgänglig än tidigare lokal och har något fler öppettimmar. När biblioteket är stängt kan personalen arbeta uppsökande i södra skärgården, vilket är positivt för barn och unga.

Kulturnämnden har beslutat att flytta Göteborgs Konsthall från Götaplatsen till en lokal i Slakthuset. Inflyttning beräknas ske under 2026. Beslutet innebär en tid utan lokal. Under tiden utan lokal planeras uppsökande verksamhet och relationsbygge riktat mot bland annat barn och unga. Nya lokaler medför förutsättningar att bedriva barn- och ungaverksamhet året om, vilket inte är möjligt i nuvarande lokaler.

Kulturnämnden har beslutat att stänga Kärre bibliotek. I väntan på möjligheten till inhyrning i en ny framtida lokal i Kärre centrum bedrivs biblioteksservice i Kärre sim- och sporthall. Kulturnämnden har även beslutat att stänga Trulsegårdens bibliotek. I väntan på en lokal för ett mindre profilbibliotek eller servicestation i Björlanda bedrivs alternativ biblioteksservice i form av bokbusservice och uppsökande läsfrämjande arbete.

Återöppningen av Frölunda kulturhus och bibliotek har försenats ytterligare. Pop up-verksamheten på Frölunda torg förlängs under tiden som renoveringen pågår samtidigt som verksamheten vid närliggande bibliotek fortsatt förstärks. Pågående samverkan med såväl andra verksamheter i förvaltningen som andra förvaltningar och bolag fortsätter under tiden fram till återöppning i april.

Kulturnämnden har beslutat om ett förslag till ny biblioteksplan. Biblioteksplanen fokuserar på tre inriktningsområden där utmaningar för stadens bibliotek identifieras och där strategiska förflyttningar leder till relevant och betydelsefull verksamhet. En av de målgrupper som planen särskilt lyfter är barn och unga. Nämndens förslag till biblioteksplan har fastställts av kommunfullmäktige.

Kulturnämnden har beslutat om förändringar inom biblioteks- och kulturhus-verksamheten. Beslutet i den del som rör Frilagret överklagades till förvaltningsrätten. Den klagande ansåg att beslutet inte har kommit till på ett lagligt sätt och att det strider mot lag (2018:1197) om FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Kulturnämnden har yttrat sig till förvaltningsrätten. Nämndens bedömning är att beslutet har tillkommit på ett lagligt sätt och att beslutet inte strider mot barnkonventionen. Förvaltningsrätten har ännu inte meddelat dom i ärendet.

Kulturnämnden har beslutat om utökade öppettider vid åtta folkbibliotek samt införande av självservice på två folkbibliotek som är samlokaliserade med kulturhus. Beslutet innebär att öppettiderna utökas med totalt cirka 70 timmar per vecka och ytterligare 15 timmar självservice per vecka. Beslutet bidrar till ökad tillgänglighet anpassad efter invånarnas önskemål och behov. De nya öppettiderna träder i kraft i februari 2025.

Under året har förvaltningen arbetat med att ta fram en *Överenskommelse om samverkan om barns och elevers tillgång till kultur i förskola, grundskola och gymnasium*, tillsammans med förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Direktörer har signerat överenskommelsen som gäller 2025–2027. Den ger övergripande styrning för underliggande överenskommelse, så som en ny överenskommelse mellan förvaltningarna om KuBo, förmedlingstjänsten för förskolor, skolor och gymnasium för att boka kulturutbud för barn och elever. Genom överenskommelserna mellan förvaltningarna skapas bättre förutsättningar för att stärka det barnrättsliga arbetet ur flera perspektiv. Ansvar och roller är förtydligade och sammantaget ska samverkan bidra till högre målfyllnelse i förvaltningarnas grunduppdrag.

2.2 Barns lika värde

Barnkonventionens artikel 2 handlar om att alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

- Medvetenheten om barnkonventionen bedöms ha ökat hos medarbetarna i biblioteks- och kulturhusverksamheten. Det visar sig dels i verksamhetsplaneringen, dels i att det som redan görs tydligare sätts in i ett barnrättsperspektiv.
- Enligt *Göteborgs Stads plan för arbete mot våld i nära relationer 2024–2027* ska kunskapshöjande insatser för att förebygga våld i nära relationer i staden erbjudas både chefer och medarbetare. Arbetet pågår i verksamheter för barn och unga, primärt biblioteken. Under 2024 har medarbetarna vid biblioteken i stadsområde Sydväst deltagit i en påbyggnadsutbildning om våld i nära relationer.
- Förvaltningens verksamhetsstatistik och enkätbaserade undersökningar av verksamheternas målgrupper ger viss information om vilka grupper som är underrepresenterade i verksamheterna och vilket utbud som är relevant för olika målgrupper.
- Diskrimineringslagens grunder beaktas i kulturförmedlingen till barn och elever genom KuBo. Anpassad skola och gymnasium är aktiva bokare av kulturutbud till sina elever. Ett specifikt utbud finns som gestaltar nationella minoriteters kultur och behov utifrån bland annat identifikation och kunskapsförmedling.
- Förvaltningens konsulenter för barn och unga inom konst och dans driver kulturpedagogiska utvecklingsprojekt. Ett av projekten genomförs i samarbete med Burgårdens anpassade gymnasieskola. Projektet

tillgängliggör kvalitativ konst för barn och elever som kanske inte kan delta på samma villkor som flertalet andra. Metoder prövas, utvärderas och kan spridas vidare.

2.3 Barns bästa

Barnkonventionens artikel 3 handlar om att i alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Begreppet *barnets bästa* är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

- Förvaltningen har bjudit in grundskoleförvaltningen hösten 2024 som visat hur de utvecklat ett gemensamt och systematiskt arbete om barnrätt, för att bättre kunna bedöma barns bästa och bättre analysera konsekvenser för barns bästa i sina beslutsprocesser och i verksamhetsnära vägval. Föreläsningen innebar en ordentlig kompetensförstärkning och inspiration utifrån praktik och empiri, vilket underlättar för förvaltningen att utveckla styrningen för det barnrättsliga arbetet framåt och samverka mer internt för att öka kompetensen.
- Förvaltningen samverkar med socialförvaltningarna, grundskoleförvaltningen och Förvaltnings AB Framtiden med kulturprojekt inom ramen för *Skola som arena*, där det barnrättsliga perspektivet är centralt med barns bästa i fokus, vilket inspirerar förvaltningen till fortsatt utveckling. Inom *Skola som arena* kan verksamheter och projekt riktas till specifika målgrupper och fungera kompensatoriskt, för att bidra till en mer jämlik tillgång till kultur för barn och unga på fritid.
- Förvaltningen har under året utvärderat ett arbetssätt som har kartlagt delar av utbudet av barn- och ungdokultur från kulturbokning (KuBo), samt visualiserat utlån av barn- och ungdomsmedier inom biblioteken. Förvaltningen har dragit slutsatsen att arbetssättet har varit lyckosamt och kommer att gå vidare till att ta fram ett kunskapsunderlag baserat på metoden.
- Förvaltningen har i ärenden till nämnden som rör förändring eller utveckling av biblioteks- och kulturhusverksamheten systematiserat insamlingen av fakta och analyser av exempelvis barn och ungas livsvillkor, språk-utveckling, läsvanor och fritid. Underlag som används är exempelvis Göteborgs Stads statistikdatabas och behovsanalyser från andra förvaltningar.
- Vid framtagande av beslutsunderlag för sommaröppettider på folkbiblioteken var barns tillgång till biblioteksverksamhet under sommarlovet en viktig faktor. Sommaröppettiderna utformades utifrån identifierade behov och önskemål hos målgruppen barn och unga.
- Förvaltningen saknar systematik i att analysera och dokumentera barnrättsliga perspektiv i verksamhetsövergripande beslut.

2.4 Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling

Barnkonventionens artikel 6 handlar om att barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Med utveckling menas främjandet av god fysisk, andlig, moralisk, psykisk och social utveckling.

- Barn, nationella minoriteter och personer med funktionsnedsättning är enligt bibliotekslagen prioriterade målgrupper. Verksamheten har som mål att 40 procent av programverksamheten ska vara för barn och unga under 2024. Målvärdet beräknas överskridas vid årsskiftet och kommer därför höjas till 50 procent för 2025.
- Biblioteksverksamhetens centrala inköpsteam har fortsatt utvecklingsarbetet som påbörjades 2023 gällande prioritering av media för nationella minoriteter, där media för barn och unga ingår. Samtliga folkbibliotek har besökts för att få en bättre förståelse för behoven. Enheten bevakar löpande utgivningen på minoritetsspråken och fortsätter att förstärka inköpen av titlar som är särskilt efterfrågade av barn, inklusive barnlitteratur på de nationella minoritetsspråken. Verksamheten bevakar fortsatt de nationella resursbiblioteken för att få stöd att hitta litteratur på minoritetsspråken.
- Den nya *Överenskommelse om samverkan om barns och elevers tillgång till kultur i förskola, grundskola och gymnasium 2025–2027*, och en ny underliggande överenskommelse om KuBo, förväntas bidra till att fler barn och elever i olika åldrar kan ta del av olika slags kulturaktiviteter. Ansvar och roller är förtydligade. Skolförvaltningarna har huvudansvaret för att barn och elever får en jämlik tillgång till kultur. Kulturförvaltningen bidrar med att kunna erbjuda ett brett utbud i hela staden, medan skolförvaltningarna ansvarar för hur utbudet bokas. Utbildningsförvaltningen är en ny part i samverkan vilket kommer att bidra till att fler elever i gymnasiet kommer att få tillgång till kulturupplevelser. Planering och uppföljning kommer att ske i en förvaltningsövergripande styrgrupp, vilket stärker förutsättningarna för att uppföljningen ska kunna bli mer heltäckande än hittills. Svårigheter kvarstår att följa upp och påverka kulturförmedlingen till barn och elever som går i fristående skolor.
- Utbudet i förmedlingen av kultur till barn och unga på skoltid räcker för att alla barn och elever skulle kunna få en kulturupplevelse under året. Antal bokade platser i relation till totalt antal inskrivna barn och elever var 72 procent. Kulturförvaltningen noterar färre bokningar och fler avbokningar i skolan både 2023 och 2024. En djupare orsaksanalys behöver göras tillsammans med skolförvaltningarna.
- Andra exempel är anpassning av bokbussarnas turlista; anpassning av öppettider till målgruppens önskemål; tydligare barnperspektiv i programläggning; läsfrämjande samarbete och aktiviteter för barn och föräldrar med annat modersmål än svenska och samarbete med föreningar samt en grundskola för elever med flera funktionsvariationer.

- Kulturnämnden fördelar stöd till det fria kulturlivet. Barn och unga är en prioriterad målgrupp och utgör en av bedömningsgrunderna av ansökningarna. I besökssiffror från organisationer med årsbaserat stöd från kulturnämnden, utgör barn och unga 22 procent, motsvarande 240 000 av 1,1 miljoner besök under 2023. Det innebär att barn och unga tar del av utbudet som det fria kulturlivet producerar. Många av aktörerna inom det fria kulturlivet bidrar väsentligt till att det finns en produktion av kulturutbud och scener som riktar sig till en yngre publik.

2.5 Barns rätt till delaktighet

Barnkonventionens artikel 12 handlar om barns rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

- Unga personer har varit delaktiga i och haft inflytande på en del av inköpen av scenkonstutbudet som förmedlas genom KuBo. Urvalet är märkt med ”Ungt urval” på bokningssidan. Modellen prövades första gången 2023 och har utvecklats 2024. Samtal pågår om den kan utvecklas ytterligare.
- Förvaltningen har väl etablerade arbetssätt för att göra barn delaktiga i museernas utställningsproduktion. Ett exempel är utvecklingen av en ny basutställning på Röhsska museet, som öppnade 2024. Museet arbetade med referensgrupper och programserier med barn och unga och mötte hundratals barn och unga genom olika aktiviteter i utvecklingen av basutställningen.
- Biblioteksverksamheten genomförde under 2022 en enkät till 13–26-åringar, bland annat med frågor om delaktighet. Kunskapsunderlaget är fortsatt viktigt i verksamhetsutvecklingen och har bland annat lett till att verksamheten har beslutat att inleda ett arbete med biblioteksråd för ungdomar. Se även exempel under föregående rubrik.
- Flera verksamheter i förvaltningen har stärkt nyttjandet av kompetensstödet om metoder för barns delaktighet från nämnden för demokrati och medborgarservice.
- Göteborgs Konsthall har i samarbete med biblioteket i Hjällbo samlat ett råd med målgruppen barn och unga i samband med etableringen av ett nytt bibliotek i Hjällbo centrum.
- Registrering sker av deltagardrivna program för barn och unga, vilket innebär att det finns statistik för hur många programpunkter som genomförs och för vilken målgrupp.
- Bibliotek och kulturhus har ett arbetssätt inom verksamheten Frilagret där unga (13–30 år) ges möjlighet att bestämma eller bestämma tillsammans med medarbetare för att arrangera egna program. Denna verksamhet kommer nu att spridas till stadens övriga definierade kulturhus.
- Bibliotek, kulturhus, museer och konsthall har ett helhetsperspektiv i kontakterna med barn, familjer och vuxna med funktionsnedsättning. Verksamheterna strävar efter att erbjuda stöd till hela familjen och skapa

miljöer som främjar delaktighet för alla. Detta inkluderar att erbjuda anpassade aktiviteter och särskilda evenemang för barn med särskilda behov och deras familjer. Verksamheterna samarbetar även med organisationer och andra förvaltningar i Göteborgs Stad som arbetar med dessa grupper för att förbättra dessa tjänster.

- Grundskolenämnden i samverkan bland annat med kulturnämnden är enligt barnrättsplanen ansvarig för insats 3:4 som handlar om att höja valdeltagandet till Ungdomsfullmäktige. Förvaltningen har under året deltagit i samverkan med samordnande förvaltningar för Ungdomsfullmäktige, upplåtit ytor inför valet till Ungdomsfullmäktige samt haft viss samverkan direkt i Ungdomsfullmäktige.
- I Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028 finns insatser som berör frågor om barn och ungas delaktighet på bibliotek.
- Kultur- och konstpedagogisk praktik i relation till barn och unga bygger i grunden på delaktighet och inflytande. Kulturpedagogiska metoder innebär hög grad av involvering. De används ibland som goda exempel på metoder och förebilder i andra pedagogiska sammanhang.

2.6 Övrigt

Kulturnämnden bidrar även till artikel 31, som handlar om barns fritid och rätt till kultur, genom verksamhet som bidrar till att barn kan delta i kulturaktiviteter och få en meningsfull fritid.

3 Uppföljning av föregående års utvecklingsområden

Här redovisas uppföljningen av utvecklingsområdena i barnbokslut 2023.

Identifierade utvecklingsområden	Möjliga insatser	Önskvärda resultat	Uppföljning
Implementering av stadsövergripande styrning	Uppföljning av effekten av tydligare utstyrning av styrsignaler i program och planer	Stärkt måluppfyllelse	Genomförd. Nulägesanalys av status är genomförd. Aktiviteter pågår i flertalet fall och bidrar till måluppfyllelse. Åtgärder har vidtagits där avvikelser har noterats.
Förutsättningar och behov för ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete	Utvecklade nulägesanalyser i fråga om iakttagelser och bedömningar om status och utmaningar för likabehandling i grunduppdraget	Stärkt kunskap om hur verksamheten påverkar barns rättigheter Underlag för planering	Pågår. Förvaltningen beaktar bland annat statistik över programverksamhet för barn och unga och andel av totalt antal besökare som är barn och unga.
Barns bästa	Utveckla anvisningar för redovisning av analys av barns bästa	Ökad redovisning av att barnets bästa har bedömts, hur barnets bästa har prövats och vilken vikt som har lagts vid barnets bästa	Ej genomförd. Förvaltningen kommer att utveckla anvisningarna under våren 2025, i samband med övergång till nytt ärendehanteringssystem, när alla mallar ses över.
Barns bästa	Stärka kompetensen att göra och redovisa analyser av barns bästa	Ökad redovisning av att barnets bästa har bedömts, hur barnets bästa har prövats och vilken vikt som har lagts vid barnets bästa	Pågår. Förvaltningen har delat erfarenheter med grundskoleförvaltningen om arbetssätt för barnrätt och att beakta barns bästa i beslutsprocesser. Arbetet kommer fortsätta.
Metoder för barns delaktighet	Stärkt nyttjande av kompetensstödet om metoder för barns delaktighet från nämnden för demokrati och medborgarservice	Utvecklade metoder för barns delaktighet	Genomförd. Förvaltningen har genomfört insatser som stärkt nyttjandet av kompetensstödet samt utvecklat metoder för kultur- och konstpedagogik i relation till barn och unga.

4 Utvecklingsområden

Här redovisas förvaltningens prioriterade utvecklingsområden för år 2025.

Utvecklingsområde	Åtgärd	Förväntat resultat
Barnkonsekvens-analyser	Utveckla anvisningar och stöd för att göra och redovisa barnkonsekvensanalyser och bedömningar av barns bästa inför beslut	Att barnkonsekvensanalyser och bedömningar av barns bästa redovisas i beslutsunderlag när så är aktuellt
Intern samverkan	Utveckla den interna samverkan om barnrätt och bedömningar av barns bästa	Att öka kapaciteten och kompetensen att arbeta med ett barnrättsligt perspektiv i så väl löpande verksamhet som vid mer specifika förändringar